

„Památkářské Oscary“ 2023 uděleny. Jubilejní 10. ročník Cen Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro zná své vítěze

29.11.2023 - Blanka Černá | Ministerstvo kultury ČR

Cenu veřejnosti Památky děkují obdržela záchrana renesanční věže zámku v Moravském Krumlově.

Oceněna byla také záchrana synagogy v Žatci, restaurování kostela v Domažlicích a nové expozice Armádního muzea v Praze. Mezi celkem 11 oceněními nechyběla ani osobnost památkové péče, stejně jako příkladná správa a prezentace památek.

Slavnostní předávání cen Patrimonium pro futuro se uskutečnilo 28. listopadu na Nové scéně Národního divadla a v přímém přenosu ho vysílala Česká televize.

Skleněné sošky symbolizující podanou ruku památkové péče vyrobila podle návrhu ak. soch. Kurta Gebauera sklářská firma Lasvit. Stejný symbol se promítl také do scény a scénografie slavnostního večera. Pódium Nové scény ozdobila ruka tvořená 120 prvky ručně foukaného českého křišťálového skla ze série Herbarium Lasvit. Každý z artefaktů v sobě skrývá otisk rostliny. Motiv přírody se promítl i do zeleného ladění letošního ročníku Patrimonia pro futuro.

„Národní památkový ústav začal nejlepší počiny v památkové péči oceňovat v roce 2014. Za tu dobu se Patrimonium pro futuro stalo prestižním oceněním v oblasti kultury. Letošní 10. ročník je dokladem toho, že cena má v památkové péči své nezastupitelné místo. Osobně ji vnímám jako společenské poděkování a uznání všem, kteří se o památky dobře starají,“ uvedla generální ředitelka Národního památkového ústavu Naděžda Goryczková. Slavnostní vyhlášení cen letos opět v přímém přenosu vysílala Česká televize na stanici ČT art.

Patrimonium pro futuro 2023

Cenu za OBJEV, NÁLEZ ROKU získal objev nejstarší sakrální stavby přemyslovského Znojemska. V kostele sv. Hippolyta ve znojemské části Hradiště odborníci při archeologickém výzkumu v letech 2021–2022 objevili pod současnou stavbou pozůstatky dvou raně středověkých kostelů – starší kostel ve tvaru rotundy s apsidou (kostel I) a dále novější čtvercová stavba s malou apsidou (kostel II). Na základě úctyhodných rozměrů a kvality provedení je můžeme označit za hlavní kostely raně středověkého Znojemska. Archeologickým výzkumem se podařilo doložit tisíciletou kontinuitu sakrální stavby na Hradišti. Kostely I a II velmi pravděpodobně souvisely s knížecím prostředím. Ocenění převzali zástupci Archaia Brno, a vlastník, Rytířský řád křižovníků s červenou hvězdou.

V kategorii ZÁCHRANA PAMÁTKY byla oceněna záchrana synagogy a domu č. p. 200 v Žatci.

Tato synagoga je druhou největší v Čechách, ale od roku 1938 neslouží svému účelu a po desetiletí chátrala. Ve vybydleném stavu ji společně se sousedním objektem rabinátu v roce 2013 koupil Ing. Daniel Černý a zahájil náročný proces záchrany obou budov a obnovy jejich společenského využití. V současné době je zpracovávána výstavní expozice, po jejímž dokončení budou oba objekty zpřístupněny veřejnosti. Daniel Černý tak nejen zachránil fyzickou podstatu dvou kulturních

památek, ale přispěl také k rehabilitaci a oživení další části historického centra města.

Cenu za PŘÍKLADNOU SPRÁVU A PREZENTACI PAMÁTKY letos obdrželi Jaroslav Zezulčík, kastelán zámku Kunín, a Pavel Slavko, kastelán státního hradu a zámku Český Krumlov.

PhDr. Jaroslav Zezulčík se zasloužil o záchranu zámku Kunín. Podpořil obec Kunín, aby zchátralý objekt bez mobiliáře v roce 1999 převzala do vlastnictví. Díky společnému úsilí Jaroslava Zezulčíka a obce se podařilo cenný barokní zámek zrekonstruovat, doplnit mobiliářem a zpřístupnit veřejnosti.

Pavel Slavko se jako kastelán zásadním způsobem zasloužil o záchranu a zpřístupnění českokrumlovského památkového areálu, který se svými 46 budovami, soustředěnými kolem pěti nádvoří, a téměř 12,5 hektary zahrad patří mezi nerozsáhlejší památkové areály ve střední Evropě. Příkladný přístup kastelána Slavka k péči o památku vyvrcholil získáním dvou prestižních ocenění Europa Nostra v letech 2002 a 2008.

Restaurování interiéru kostela Narození Panny Marie v Domažlicích zvítězilo v kategorii RESTAUROVÁNÍ PAMÁTKY. Původně gotický kostel Narození Panny Marie na domažlickém náměstí Míru, jehož vlastníkem je Římskokatolická farnost Domažlice, obsahuje cennou malířskou výzdobu od Františka Julia Luxe z období barokní přestavby. V letech 2017–2022 byly tyto nástěnné malby restaurovány. Restaurátoři MgA. Jiří Suchan a MgA. David Hrabálek získali ocenění za výborné provedení restaurování a odpovědný přístup zahrnující také studium dalších Luxových realizací. Díky nim je možné obdivovat v kostele autentickou Luxovu práci.

Dvě ocenění v letošním ročníku Patrimonia pro futuro získala Konverze bývalých městských jatek v Ostravě zastoupená architektem Robertem Koniecznym z architektonické kanceláře KWK PROMES a vlastník, město Ostrava. Rekonstrukce budovy bývalých jatek se stala vítězem v kategorii PAMÁTKOVÁ KONVERZE a získala také CENU GENERÁLNÍ ŘEDITELKY NPÚ, která je udělována napříč všemi kategoriemi. Historický areál městských jatek z 80. let 19. století představuje v centru Moravské Ostravy ojediněle dochovaný industriální celek. Játka byla v provozu až do roku 1965, pak začala postupně chátrat. Roku 2016 se městu Ostrava podařilo areál jatek odkoupit a nalézt jeho nové využití. Konverze v tomto měřítku a pro potřeby galerie je pak ojedinělá i ve středoevropském kontextu a posiluje prestiž Ostravy jako důležitého bodu na mapě kulturních center Evropy.

Vítězem kategorie OBNOVA PAMÁTKY se stala obnova fortifikačního systému pevnosti Josefov a její vlastník město Jaroměř. Udržitelná péče o rozsáhlý hradební systém josefovské pevnosti, který neslouží původnímu účelu od zrušení pevnosti v roce 1888, je finančně velmi náročná a celkově nad rámec možností města Jaroměře. Opravy se proto dlouho omezovaly pouze na nejohroženější a menší úseky hradeb. Projekt „Oživení pevnosti Josefov“ přinesl komplexní obnovu větší ucelené části opevnění a umožnil tuto část pevnosti využívat pro kulturní účely.

V kategorii Presentace a popularizace ocenění získaly nové expozice v obnovené budově Armádního muzea Žižkov. V roce 2022 bylo po více než čtyři roky trvající rekonstrukci znovu pro veřejnost otevřeno Armádní muzeum na Žižkově. Cílem náročné a rozsáhlé stavební akce byla celková obnova historického objektu s respektem k jeho statusu kulturní památky a zároveň rozšíření využitelných výstavních prostor pro moderně koncipované expozice. Ty prezentují národní vojenskou historii s evropským přesahem a vrací Armádnímu muzeu jeho místo mezi významnými vojenskými muzei v Evropě i ve světě. Ocenění převzali zástupci Vojenského historického ústavu Praha.

OSOBNOSTÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE byl in memoriam vyhlášen prof. PhDr. Ivo Hlobil, CSc.

Díky své mimořádné erudici byl přínosným členem odborných a památkových rad vědeckých a kulturních institucí i členem redakčních rad významných periodik. Pro další generace historiků je

důležitý i jeho badatelský zájem o umění krásného slohu. Na ocenění byl navržen za výjimečný a dlouhodobý odborný vklad do sféry české památkové péče a teorie střeoevropských dějin umění.

Veřejnost v online hlasování rozhodla o udělení ceny PAMÁTKY DĚKUJÍ projektu záchrany renesanční věže zámku v Moravském Krumlově. Zámek stojí na místě původního hradu, který v 16. století přestavěli páni z Lipé. Svůj rukopis zde zanechal italský stavitel Leonardo Garo de Biso. V roce 1945 zámek jako zázrakem přežil bombardování. Po pádu komunismu noví majitelé nevěnovali objektu dostatečnou péči. Zatékalo do střech, komíny hrozily zřícením a z arkádového ochozu věže vypadávaly kuželky přímo na nádvoří. Nakonec zámek odkoupilo město. Záchrana renesanční věže zámku byla součástí rozsáhlých oprav zámeckého areálu a prostřednictvím expozice Slovanské epopeje Alfonse Muchy a zámeckých interiérů se zámek opět otevřel návštěvníkům.

Cena Patrimonium pro futuro, kterou Národní památkový ústav vyhlašuje jako příspěvková organizace Ministerstva kultury pověřená záchranou a rozvíjením hodnot památkového fondu na území České republiky, hodnotí pozitivní a úspěšné počiny v oblasti památkové péče dokončené v předešlém roce. Je vyhlašována od roku 2014 a během deseti ročníků bylo předáno celkem 88 ocenění.

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media-cs-4/5519cs-pamatkarske-oscary-2023-udeleny-jubilejni-10-rok-nik-cen-narodniho-pamatkoveho-ustavu-patrimonium-pro-futuro-zna-sve-viteze>